

Ghradaim don Chathair is Inrochtana 2026 – Rialacha an chomórtais

Clár na nÁbhar

1. RÉAMHRÁ.....	3
2. CÚLRA	4
3. CUSPÓIRÍ AGUS TORTHAÍ A BHFULTEAR AG DÚIL LEO	5
3.1 Cuspóirí.....	5
3.2 Torthaí a bhfuiltear ag dúil leo	5
4. GRADAM DON CHATHAIR IS INROCHTANA (ACA)	6
5. BUISÉAD ATÁ AR FÁIL.....	6
6. NÓS IMEACHTA AGUS CRITÉIR CHUN PÁIRT A GHLACADG SA GHRADAIM DON CHATHAIR IS INROCHTANA 2026.....	7
6.1 Inghlacthacht agus doiciméid	7
6.2 Critéir incháilitheachta.....	8
6.3 Eisiamh.....	9
6.4 Amlíne táscach.....	10
7. PRÓISEAS MEASTÓIREACHTA AGUS DÁMHACHTANA.....	10
7.1. Giúiréithe ACA: Giúiréithe Náisiúnta agus Eorpacha	10
7.1.1. Giúiréithe Náisiúnta	11
7.1.2. An Giúiré Eorpach	11
7.2. Próiseas Roghnúcháin agus Meastóireachta	12
7.2.1. Réamhroghnúchán.....	12
7.2.2. Roghnúchán Deiridh.....	13
7.2.3. Plé Giúiré Eorpach	13
7.2.4. Céim Dhámhachtana.....	13
7.3. Critéir Dámhachtana.....	14

8. COINNÍOLLACHA EILE	15
8.1. Socrú Íocaíochta	15
8.2. Dliteanas aonair na n-iomaitheoirí	15
8.3. Cumarsáid, scaipeadh agus infheictheacht maoinithe	15
8.4. Seiceálacha, iniúchtaí agus imscrúduithe	16
8.5. Próiseáil sonraí pearsanta agus cearta úsáide	16
8.6. An dlí is infheidhme agus an dlínse inniúil	17
9. MODHNÚ NÓ CEALÚ AN CHOMÓRTAS, TARRAINGT SIAR AN GHRADAIM AGUS AISGHNÍOMH SUIMEANNA NEAMHDHLITHE	17
10. FAISNÉIS BHREISE	17
11. TEAGMHÁIL	18
12. IARSCRÍBHINNÍ	18

1. RÉAMHRÁ

Freagraíonn an doiciméad seo do rialacha an chomórtais don Ghradam don Chathair is Rochtana 2026. Tá an creat rialála don duais AE seo leagtha amach i Rialachán 2024/2509 (Rialachán Airgeadais AE)¹ maidir leis an tacaíocht airgeadais seo a bhronnadh (féach alt 8 thíos) agus a chur i bhfeidhm le tacaíocht ón gClár um Shaoránaigh, Comhionannas, Cearta agus Luachanna (CERV).

Seoltar an Gradam don Chathair is Inrochtana 2026 i gcomhréir leis an Straitéis um Chearta Daoine faoi Mhíchumas 2021-2030², gcomhréir le Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta Daoine faoi Mhíchumas (UNCRPD)³ agus déanfar é a bhainistiú i gcomhar leis an gCoimisiún Eorpach, Ard-Stiúthóireacht um Cheartas agus Tomhaltóirí, i gcomhar leis an bhFóram Eorpach um Míchumas.

Iarraimid ort an doiciméadacht faoin nGradam don Chathair is Inrochtana 2026 a léamh go cúramach ar leathanach gréasáin an Choimisiúin Eorpaigh⁴, agus go háirithe na Rialacha Comórtais seo, an Fhoirm Iarratais agus an Nóta Treorach d'Iarratasóirí.

Tugann na doiciméid seo soiléirithe agus freagraí ar cheisteanna a d'fhéadfadh a bheith agat agus d'iarratas á ullmhú agat:

- Tá Rialacha an Chomórtais anseo:
 - Cúlra (Alt 2)
 - Cuspóirí agus torthaí a bhfuiltear ag dúil leo (Alt 3)
 - Cad é Gradam don Chathair is Inrochtana (ACA) (Alt 4)
 - Buiséad atá ar fáil (Alt 5)
 - Nós imeachta agus critéir chun páirt a ghlacadh i nGradam don Chathair is Inrochtana 2026, lena n-áirítear critéir inghlacthachta, incháilitheachta agus eisiaimh, agus an t-amchlár tascach (Alt 6)
 - An próiseas meastóireachta agus dámhachtana, lena n-áirítear ról na nGiúiréithe Náisiúnta agus Eorpacha, na céimeanna éagsúla (réamhroghnú, roghnú deiridh, machnamh an Ghiúiré Eorpaigh agus céim an bhronnta) agus na critéir dhámhachtana (Alt 7)
 - Coinníollacha eile: socruithe íocaíochta, dliteanas na n-iomaitheoirí, cumarsáid, seiceálacha agus iniúchtaí, próiseáil sonraí pearsanta agus an dlí is infheidhme agus dlínse inniúil (Alt 8)
 - Modhnú nó cealú an chomórtais (Alt 9)
 - Faisnéis bhreise (Alt 10)
 - Sonraí teagmhála (Alt 11)
 - Iarscríbhinní (Alt 12)
- Tá na ceisteanna atá le freagairt ag na hiomaitheoirí tríd an ardán ar líne ACA le bheith páirteach sa chomórtas le fáil san **Fhoirm Iarratais** (Iarscríbhinn 1):
<https://access-city-award.ec.europa.eu/>.

1 Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Meán Fómhair 2024 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais (athmhúnlú) ('Rialachán Airgeadais AE') (IO L, 2024/2509, 26.9.2024): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=OJ:L_202402509

2 <https://op.europa.eu/ga/publication-detail/-/publication/3e1e2228-7c97-11eb-9ac9-01aa75ed71a1/language-ga>

3 <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-persons-disabilities>

4 Leathanach Gréasáin Gradam don Chathair is Inrochtana 2026: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/disability/access-city-award_ga

- Soláthraíonn an **Nóta Treorach d'Iarratasóirí** (larscríbhinn 2) an fhaisnéis uile is gá chun cabhrú le hiomaitheoirí na codanna den fhoirm iarratais a líonadh isteach i gceart agus a ngníomhaíochtaí a chur síos go rathúil.

Moltar duit amharc freisin ar shuíomh gréasáin don Ghradam don Chathair is Inrochtana⁵ chun liosta na mbuaiteoirí roimhe seo⁶, an bróisiúr ina bhfuil na cleachtais inrochtaineachta is fearr ó chathracha a bronnadh orthu roimhe seo⁷, agus an nuachtlitir⁸ a fheiceáil chun tuilleadh eolais a fháil faoin ngradam.

2. CÚLRA

Tá sé de cheart ag daoine faoi mhíchumas an dínit agus an fiúntas atá iontu as broinn a chomhlíonadh, go n-aithneofar a gcearta daonna agus a saoirsí bunúsacha go léir, agus go nglacfaidh siad páirt iomlán i ngach réimse den saol, ar bhonn comhionann le daoine eile.

Ach in ainneoin an dul chun cinn, bíonn bacainní ar na milliúin daoine faoi mhíchumas maidir le húsáid táirgí agus seirbhísí, an timpeallacht thógtha agus spásanna poiblí, iompar agus bonneagar gaolmhar, faisnéis agus cumarsáid, lena n-áirítear teicneolaíochtaí nua (TFC), amhail an t-idirlíon agus aipeanna soghluaiste, agus áiseanna agus seirbhísí poiblí. Ní hamháin gur ábhar imní do dhaoine faoi mhíchumas an cheist seo ach don tsochaí ina hiomláine.

Tá sé mar aidhm ag an Straitéis maidir le Cearta Daoine faoi Mhíchumas 2021-2030 dul chun cinn a dhéanamh sa réimse seo, i gcomhréir le Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas (UNCRPD). Ó 2010 i leith, is é an Coimisiún Eorpach atá ag eagrú Gradam don Chathair is Inrochtana. Aithníonn agus ceiliúránn an Gradam seo toilteanas, cumas agus iarrachtaí cathrach chun a bheith níos inrochtana do dhaoine faoi mhíchumas, d'fhonn:

- rochtain chomhionann ar chearta bunúsacha a chinntiú.
- feabhas a chur ar cháilíocht saoil a daonra; agus
- a chinntiú go bhfuil rochtain chomhionann ag daoine faoi mhíchumas ar na hacmhainní agus na fóntais go léir atá le tairiscint ag cathracha.

Tá cineál éigin míchumais ar bhreis is 100 milliún duine san Aontas Eorpach (AE) agus tá daonra an AE ag dul in aois freisin. Ina theannta sin, is sochaí uirbeach í an Eoraip anois go bunúsach, agus thart ar 70% de dhaonra an AE ina gcónaí i mbailte agus i gcathracha. Mar shochaí, tá dualgas orainn a chinntiú gur féidir le daoine faoi mhíchumas páirt a ghlacadh sa tsochaí agus sa gheilleagar ar bhonn comhionann le daoine eile. Trí obair mhaith a dhéanamh maidir le hinrochtaineacht, feabhsaíonn bardais sábháilteacht agus cáilíocht beatha gach duine sa deireadh. Bíonn cathair inrochtana nuair is féidir le daoine faoi mhíchumas rochtain a fháil orthu ar bhonn comhionann le daoine eile, mar shampla:

- eolas a fháil ar bhealaí inléite agus intuigthe.
- an bus, an tram nó an meitreo a fháil le dul ag obair nó le bualadh le cairde.
- dul ar fud na sráideanna agus tairbhe a bhaint as páirceanna agus áiteanna súgartha.
- rochtain a fháil ar fhoirgnimh phoiblí ar nós ospidéal, hallaí baile, leabharlanna agus hallaí spóirt.
- Cumarsáid a dhéanamh leis an riarachán áitiúil go pearsanta, ar an teileafón nó ar líne.

5 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/disability/access-city-award_ga

6 https://commission.europa.eu/access-city-award-list-winners_ga

7 <https://op.europa.eu/ga/publication-detail/-/publication/4b3d9dfb-806b-11ef-a67d-01aa75ed71a1/language-ga>

8 <https://ec.europa.eu/newsroom/empl/newsletter-archives/view/service/3356>

3. CUSPÓIRÍ AGUS TORTHAÍ A BHFUILTEAR AG DÚIL LEO

3.1 Cuspóirí

Is é an teachtaireacht fhoriomlán atá mar aidhm ag an scéim dámhachtainí a chur in iúl don leibhéal áitiúil ná go bhfuil sé de cheart ag daoine maireachtáil i gceantair uirbeacha san AE agus cuairt a thabhairt orthu, áit ar cheart go mbeadh rochtain ag cách ar tháirgí, ar sheirbhísí, ar spásanna agus ar fhoirgnimh phoiblí, ar iompar, ar chumarsáid agus ar ghníomhaíochtaí fóillíochta. Dá bhrí sin, ba cheart do chathracha iarracht a dhéanamh rochtain ar chearta a saoránach agus a gcuariteoirí a fheabhsú, lena n-áirítear iad siúd faoi mhíchumas, trí inrochtaineacht a fheabhsú.

Maidir leis sin, is é aidhm Ghradam don Chathair is Inrochtana (ACA) inrochtaineacht a fheabhsú ar leibhéal na cathrach trí:

- tuiscint a ardú,
- eispéiris a chomhroinnt,
- dea-chleachtais a léiriú,
- sineirgí le tosaíochtaí eile an AE a léiriú,

maidir le hinrochtaineacht i gcathracha agus maidir le béim a leagan ar an ról tábhachtach atá ag an leibhéal áitiúil i gcur i bhfeidhm UNCRPD a bhaint amach.

3.2 Torthaí a bhfuiltear ag dúil leo

Is deis í do chathracha aitheantas Eorpach a fháil agus deis uathúil athbhreithniú a dhéanamh ar a staid reatha i dtéarmaí inrochtaineachta agus a dtiomantas dá saoránaigh faoi mhíchumas trí rannpháirtíocht i nGradam don Chathair is Inrochtana. Chomh maith leis sin, tugann sé deis eispéiris a chomhroinnt le cathracha Eorpacha eile, rud a chabhraíonn le bheith ina cathair níos fearr fós le maireachtáil inti agus le cuairt a thabhairt uirthi.

Gheobhaidh an chathair bhuaiteach agus an bheirt a bheidh sa dara háit duais airgeadais a chabhróidh le hinrochtaineacht ina gcathair a fheabhsú tuilleadh. D'fhéadfadh sé go mbronnfaí Aitheantas Speisialta ar iarratasóirí freisin má tá obair eisceachtúil déanta acu i réimse ar leith. Féadfaidh Gradam don Chathair is Inrochtana 2026 Aitheantas Speisialta a bhronnadh freisin ar chathair a dhíríonn ar inrochtaineacht a fhorbairt i dtithíocht chun a chinntiú gur féidir le daoine faoi mhíchumas maireachtáil le dínit agus páirt a ghlacadh go hiomlán sa tsochaí agus sa gheilleagar ar bhonn comhionann le daoine eile.

4. GRADAM DON CHATHAIR IS INROCHTANA (ACA)

Tá sé beartaithe ag an gCoimisiún Eorpach buaiteoir an Ghradam don Chathair is Inrochtana (ACA 2026) a roghnú i ndiaidh comórtais uile-Aontais.

Tá an gradam oscailte do chathracha ina bhfuil os cionn 50,000 áitritheoir (ar an leibhéal riaracháin agus polaitiúil) i gceann de Bhallstáit an AE. I mBallstáit ina bhfuil níos lú ná dhá chathair den sórt sin, féadfaidh limistéir uirbeacha atá comhdhéanta de dhá bhaile nó níos mó páirt a ghlacadh freisin má tá a ndaonra comhcheangailte níos mó ná 50 000 áitritheoir.

Is é toradh phróiseas roghnúcháin Ghradam don Chathair is Inrochtana san Eoraip ná teideal Ghradam don Chathair is Inrochtana 2026 a bhronnadh ar an gcathair bhuaiteach agus gradaim a thabhairt do na buaiteoirí sa dara agus sa tríú háit. Gheobhaidh an 1ú, an 2ú agus an 3ú praghas tacaíocht airgeadais mar a mhínítear i roinn 5 thíos.

D'fhéadfaí go mbronnfaí Aitheantas Speisialta ar iarratasóirí freisin má tá obair eisceachtúil déanta acu i gceantar ar leith (e.g. timpeallacht thógtha agus spás poiblí; soghluaisteacht, iompar, agus bonneagar gaolmhar; TFC; nó saoráidí agus seirbhísí poiblí). Tá sé beartaithe ag an gCoimisiún Eorpach freisin Aitheantas Speisialta a bhronnadh as 'Inrochtaineacht ar Thithíocht' ar chathair a léiríonn an chaoi a gcuireann siad inrochtaineacht do dhaoine faoi mhíchumas i bhfeidhm i gcúrsaí tithíochta.

Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara **nach bhfuil tacaíocht airgeadais san áireamh leis na hAitheantais Speisialta. Chuige sin, is é an glao chun iontrálacha a chur isteach do Ghradam don Chathair is Inrochtana 2026 ná rialacha an chomórtais chun an duais a bhronnadh⁹.**

Tá teideal an bhuaiteora (1ú duais) i nGradam don Chathair is Inrochtana i mbliana, lena n-áirítear gradam na mbuaiteoirí 2ú agus 3ú duais agus Grada(i)m Speisialta, más ann dóibh, comhfhreagrach don bhliain 2026 ('bliain an teidil').

Tá na rialacha reatha iomaíochta bunaithe agus foilsithe ag an gCoimisiún Eorpach, agus seolfaidh agus bainisteoidh sé an comórtas le tacaíocht ó Rúnaíocht sheachtrach Ghradam na Cathrach Rochtana ('Rúnaíocht ACA'). Déanfaidh Ard-Stiúrthóireacht um Cheartas agus Tomhaltóirí an Choimisiúin Eorpaigh amháin an tacaíocht airgeadais a bhainistiú.

5. BUISÉAD ATÁ AR FÁIL

Ó chomóradh 10 mbliana an Ghradam (ACA 2020), **dámhann an Coimisiún Eorpach tacaíocht airgeadais de EUR 350 000 san iomlán**. Déanfar an méid iomlán seo a leithdháileadh mar seo a leanas:

- **An chéad duais:** EUR 150,000
- **An dara duais:** EUR 120,000
- **An tríú duais:** EUR 80,000

Bronnfar an tacaíocht airgeadais do bhuaiteoirí an 1ú, an 2ú agus an 3ú duais sa bhliain 2025 ('bliain na dámhachtana') de réir an nós imeachta agus bunaithe ar na critéir atá leagtha amach i rannóga 6 agus 7 thíos. Tá tuilleadh eolais faoi íocaíocht na tacaíochta airgeadais agus a ceanglais leagtha síos i roinn 8.1 den doiciméad seo.

⁹ Leanfaidh an tacaíocht airgeadais atá beartaithe na rialacha maidir le duaiseanna mar atá leagtha amach i [Rialachán Airgeadais 2024/2509](#) is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais (Teideal IX, Airteagail 209 agus 210).

6. NÓS IMEACHTA AGUS CRITÉIR CHUN PÁIRT A GHLACADG SA GHRADAIM DON CHATHAIR IS INROCHTANA 2026

Bronnfar teideal an bhuaiteora (1ú duais) de Ghradam Chathair Rochtana 2026, lena n-áirítear gradam na mbuaiteoirí 2ú agus 3ú duais agus Grada(i)m Speisialta, más ann dóibh, i ndiaidh comórtais idir cathracha iarrthacha. Is é buaiteoir an chéad áit an t-aon bhuaiteoir ar theideal Ghradam Chathair Rochtana 2026.

Mínítear thíos na critéir incháilitheachta, inghlacthachta agus eisiaimh chun dul isteach sa chomórtas, mar aon leis an am tascach agus ról na nGiúiréithe Náisiúnta agus Eorpacha.

Beidh an tréimhse iarratais don chomórtas Gradam don Chathair is Inrochtana 2026 ar siúl ón **19 Meitheamh 2025 go dtí an 9 Meán Fómhair 2025**.

6.1 Inghlacthacht agus doiciméid

Iarrtar ar chathracha is iarrthóirí cloí leis na ceanglais fhoirmiúla seo a leanas agus a n-iarratas á dhreachtú acu. Ní dhéanfar scrúdú breise ar iarratais nach gcomhlíonann na ceanglais seo ag céim an réamhroghnúcháin:

- Ní mór iarratais a chur isteach go leictreonach tríd an bhfoirm iarratais ar líne faoin **spriocdháta an 9 Meán Fómhair 2025, 23:59 CEST (GMT+2)**. Is féidir rochtain a fháil ar an bhfoirm iarratais trí shuíomh gréasáin Ghradam don Chathair is Inrochtana: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/disability/access-city-award_ga
- Ní ghlactar le hiarratais i bhformáid pháipéir.
- Ní mór an t-iarratas iomlán a bheith scríofa i gceann de theangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh. Ní ghlacfar le haon teangacha eile. Moltar, áfach, an t-iarratas a chur isteach i mBéarla chun measúnú na n-iarratas a réachtáil go réidh agus go tráthúil.
- Ní mór do gach iarrthóir freagra a thabhairt ar gach ceist agus gach cuid den **fhoirm iarratais (féach Iarscríbhinn I)** a chomhlánú. Mura féidir ceist a fhreagairt, ba cheart cúiseanna a thabhairt.
- Caithfidh iarratais cloí leis na teorainneacha focal a léirítear in aghaidh an ailt. Ní chuirfear aon fhocail os cionn na dteorainneacha sonraithe san áireamh agus d'fhéadfadh go mbeadh freagraí iarratais neamhiomlána.
- Chun go líonfaidh cathracha is iarrthóirí na codanna den fhoirm iarratais i gceart, agus go ndéanfaidh siad cur síos rathúil ar a ngníomhaíochtaí, ba cheart **Nóta Treorach ACA d'iarratasóirí (Iarscríbhinn II)** a léamh i dteannta leis an bhFoirm Iarratais do Ghradam don Chathair is Inrochtana 2026.
- Ba chóir gurb é/í an méara nó an t-ionadaí cathrach is airde céime atá údaraithe, de réir dlí náisiúnta, chun ionadaíocht dhlíthiúil a dhéanamh thar ceann na cathrach, sínitheoir an iarratais.
- Ní mór d'iarratais a bheith comhlánaithe agus an fhoirm iarratais (Iarscríbhinn I), mar aon leis na hiarscríbhinní seo a leanas, a bheith iontu:

- 1) **Dearbhú Méara** (Iarscríbhinn III), sínithe ag an méara nó ag an Ionadaí Cathrach is airde céime, atá údaraithe faoin dlí náisiúnta chun ionadaíocht dhlíthiúil a dhéanamh ar an gcathair/limistéar uirbeach (**éigeantach**)
- 2) **An dearbhú ar onóir** (Iarscríbhinn IV) (**éigeantach**)
- 3) **An Fhoirm Eintitis Dhlíthiúil** (féach Iarscríbhinn V) (**éigeantach**)
- 4) **An Fhoirm Aitheantais Airgeadais** (FIF, féach Iarscríbhinn VI) (**éigeantach**).
- 5) Cur i láthair PowerPoint **deich sleamhnán** chun pointí láidre a n-iarratais a léiriú agus a aibhsiú (**roghnach**)

Ní mór do na comhaid uaslódáilte na ceanglais seo a leanas a chomhlíonadh:

- is féidir é a bheith i dteanga/teangacha náisiúnta an Bhallstáit AE atá ag glacadh páirte sa chomórtas.
- Is é 10 MB uasmhéid comhaid amháin.
- Is iad na formáidí comhaid a nglactar leo ná doc, docx, rtf, pps, ppsx, ppt, pptx, xls, xlsx, pdf, zip, gif, jpeg, jpg, png.
- Ní mór gach doiciméad uaslódáilte a ainmniú mar is cuí. Ba cheart ainm an chomhaid a lua go soiléir cad a léiríonn an comhad nó atá ann.

Nuair a bheidh an t-iarratas curtha isteach, feictear leathanach deimhnithe. Déanfar bailíochtú ar iarratais ina dhiaidh sin, agus cuirfear in iúl d'iarratasóirí tráth nach déanaí ná dhá mhí go leith tar éis an spriocdháta a leagtar amach thuas an nglactar lena n-iarratas sa chomórtas nó nach nglactar.

Féadfar dul i dteagmháil le cathracha iarrthacha i gcás earráidí cléireachais agus/nó riaracháin nó i gcás doiciméid atá ar iarraidh.

6.2 Critéir incháilitheachta

Tá an glao seo ar iontrálacha don chomórtas do Ghradam don Chathair is Inrochtana 2026 oscailte do na hiarratasóirí seo a leanas:

- Ní mór don chomhlacht atá ag déanamh an iarratais a bheith ina údarás rialtais i gcathair ina bhfuil os cionn 50,000 áitritheoir (ar an leibhéal riaracháin agus polaitiúil) i gceann de Bhallstáit an AE. Tuigtear gur limistéar uirbeach é 'cathair', gan limistéir mheitreapólacha, criosanna uirbeacha níos mó, agus comhchathracha a áireamh, agus tuigtear gur aonad riaracháin é atá á rialú ag comhairle cathrach nó ag cineál eile comhlachta rialtais atá tofa go daonlathach.
- I mBallstáit ina bhfuil níos lú ná dhá chathair/Eintitis riaracháin den sórt sin, féadfaidh limistéir uirbeacha atá comhdhéanta de dhá bhaile/Eintitis riaracháin nó níos mó páirt a ghlacadh freisin má tá a ndaonra comhcheangailte níos mó ná 50 000 áitritheoir.
- I gcás sonraí maidir leis an daonra, beidh Eurostat (2024) ina fhoinse tagartha. I gcás tíortha nach bhfuil cumhdaithe ag Eurostat, déanfaidh an Coimisiún Eorpach seiceálacha sonracha agus measúnú á dhéanamh aige ar na critéir incháilitheachta, agus d'fhéadfadh sé a iarraidh ar aon chathracha lena mbaineann a chruthú go gcomhlíonann siad an ceanglas sin.
- **Ní féidir le buaiteoirí an chéad áit iarratas a dhéanamh ar feadh tréimhse cúig bliana** tar éis dóibh teideal na Duaise don Chathair is Inrochtana a bheith acu do bhliain ar leith¹⁰. Féadfaidh buaiteoirí an 2ú agus an 3ú háit roimhe seo agus cathracha ar bronnadh Gradam Speisialta orthu iarratas a dhéanamh fós ar eagrán na bliana seo.

¹⁰ Tháinig an foráil seo i bhfeidhm ó mhí na Samhna 2019 i gcás ACA 2020.

6.3. Eisiamh

Ní féidir le hiarratasóirí atá faoi réir **cinneadh eisiaimh AE** nó atá i gceann de na **cásanna eisiaimh seo a leanas** a chuireann cosc orthu maoiniú AE a fháil páirt a ghlacadh¹¹:

- féimheacht, foirceannadh, cúrsaí a riarann na cúirteanna, socrú le creidiúnaithe, gníomhaíochtaí gnó ar fionraí nó nósanna imeachta comhchosúla eile (lena n-áirítear nósanna imeachta do dhaoine a bhfuil dliteanas neamhtheoranta orthu i leith fiacha an iarratasóra)
- sárú ar oibleagáidí slándála sóisialta nó cánach (lena n-áirítear má rinne daoine a bhfuil dliteanas neamhtheoranta orthu as fiacha an iarratasóra é)
- ciontach i mí-iompar gairmiúil tromchúiseach¹² (lena n-áirítear má rinne daoine é a bhfuil cumhachtaí ionadaíochta, cinnteoireachta nó rialaithe acu, úinéirí tairbhiúla nó daoine atá riachtanach chun an duais a dhámhachtain/a chur i bhfeidhm)
- calaois déanta, éilliú, naisc le heagraíocht choiriúil, sciúradh airgid, coireanna a bhaineann le sceimhlitheoireacht (lena n-áirítear maoiniú sceimhlitheoireachta), saothar leanaí nó gáinneáil ar dhaoine (lena n-áirítear má rinne daoine é a bhfuil cumhachtaí ionadaíochta, cinnteoireachta nó rialaithe acu, úinéirí tairbhiúla nó daoine atá riachtanach chun an duais a dhámhachtain/a chur i bhfeidhm)
- easnaimh shuntasacha léirithe maidir le príomhoibleagáidí faoi chonradh soláthair AE, comhaontú deontais, duais, conradh saineolaithe, nó a leithéid (lena n-áirítear má rinne daoine a bhfuil cumhachtaí ionadaíochta, cinnteoireachta nó rialaithe acu, úinéirí tairbhiúla nó daoine atá riachtanach chun an duais a dhámhachtain/a chur i bhfeidhm)
- ciontach i mírialtachtaí de réir bhrí Airteagal 1(2) de Rialachán Uimh. [2988/95](#) (lena n-áirítear má rinne daoine é a bhfuil cumhachtaí ionadaíochta, cinnteoireachta nó rialaithe acu, úinéirí tairbhiúla nó daoine atá riachtanach chun an duais a dhámhachtain/a chur i bhfeidhm)
- arna gcruthú faoi dhlínse dhifriúil leis an intinn dul timpeall ar oibleagáidí fíoscacha, sóisialta nó dlíthiúla eile sa tír thionscnaimh nó arna chruthú eintiteas eile leis an gcuspoir seo (lena n-áirítear má rinne daoine é a bhfuil cumhachtaí ionadaíochta, cinnteoireachta nó rialaithe acu, úinéirí tairbhiúla nó daoine atá riachtanach chun an duais a dhámhachtain/a chur i bhfeidhm)
- curtha d'aon ghnó agus gan údar cuí i gcoinne¹³ imscrúdú, seiceáil nó iniúchadh arna dhéanamh ag oifigeach údarúcháin AE (nó a ionadaí nó a iniúcháir), OLAF, EPPO, nó Cúirt Iniúcháirí na hEorpa.

11 Féach Airteagail 138 agus 143 Rialachán Airgeadais AE [2024/2509](#).

12 Áirítear le 'mí-iompar gairmiúil', go háirithe, an méid seo a leanas: sárú ar chaighdeáin eiticiúla na gairme; iompar mícheart a bhfuil tionchar aige ar chreidiúnacht ghairmiúil; sárú ar chaighdeáin eiticiúla gairmiúla a nglactar leo go ginearálta; dearbhuithe bréagacha/míléiriú faisnéise; rannpháirtíocht i gcairtéal nó i gcomhaontú eile a shaobhann iomaíocht; sárú ar chearta maoine intleachtúla (IPR); iarracht tionchar a imirt ar phróisis chinnteoireachta trí leas a bhaint as coinbhleacht leasa, trí mhíléiriú, nó faisnéis rúnda a fháil ó údaráis phoiblí chun buntáiste a bhaint amach; spreagadh chun idirdhealaithe, fuatha nó foréigin nó gníomhaíochtaí comhchosúla atá contrártha do luachanna an AE a mbíonn tionchar diúltach aige ar chomhlíonadh gealltanais dhlíthiúil nó a bhfuil baol ann go n-éireoidh leis.

13 Ciallaíonn 'cur i gcoinne imscrúdaithe, seiceála nó iniúchta' gníomhartha a dhéanamh a bhfuil sé mar aidhm nó mar éifeacht acu cosc, bac nó moill a chur ar aon cheann de na gníomhaíochtaí is gá chun an t-imscrúdú, an seic nó an t-iniúchadh a dhéanamh, amhail diúltú an rochtain riachtanach a dheonú ar a áitreabh nó ar aon limistéir eile a úsáidtear chun críocha gnó, faisnéis a cheilt nó diúltú í a nochtadh nó faisnéis bhréagach a sholáthar.

Diúltófar d'iaratasóirí freisin má tharlaíonn sé go bhfuil¹⁴:

- le linn an nós imeachta dámhachtana, rinne siad faisnéis mhífhaisnéiseach a bhí riachtanach mar choinníoll chun páirt a ghlacadh nó theip orthu an fhaisnéis sin a sholáthar
- bhí siad páirteach roimhe seo in ullmhú an ghlaio, agus bíonn saobhadh iomaíochta i gceist leis seo nach féidir a réiteach ar shlí eile (coimhlint leasa).

Ní mór d'iaratasóirí an dearbhú ar onóir (larscríbhinn IV) a shíniú ina luaitear nach bhfuil mbaineann aon cheann de na cásanna sin leo.

6.4 Amlíne táscach

Taisc	Tréimhse tháscach
Seoladh an chomórtais	19 Meitheamh 2025
Spriocdháta le haghaidh iaratas	9 Meán Fómhair 2025, 23: 59 CEST
Meastóireacht ag na Giúiréithe Náisiúnta	Lár mhí Mheán Fómhair/Tús mhí Dheireadh Fómhair 2025
Meastóireacht ag an nGiúiré Eorpach (agus cruinniú comhthola)	Deireadh Fómhair 202
Na hiomaitheoirí deiridh fógartha	Tús mhí na Samhna 2025
Searmanas Duaiseanna Ghradam don Chathair is Inrochtana (agus na buaiteoirí fógartha)	5 Nollaig 2025

7. PRÓISEAS MEASTÓIREACHTA AGUS DÁMHACHTANA

7.1. Giúiréithe ACA: Giúiréithe Náisiúnta agus Eorpacha

Déanfaidh comhaltaí na nGiúiréithe Náisiúnta agus Eorpacha:

- Iarratais gcathracha a mheas. Áireofar sa mheasúnú meastóireachtaí cáilíochtúla, agus athbhreithniú piaraí ar gach iaratas bunaithe ar na critéir dámhachtana atá sonraithe i roinn 7.3 thíos.
- Beidh stádas comhionann acu agus déanfaidh siad cinntí de chomhthuisceant. Is é ról an chathaoirligh ná obair an ghiúiré chomhfhreagraí a chomhordú.
- A gcúram a dhéanamh pro bono, agus Rúnaíocht ACA ag tacú leo.

Is daoine aonair iad comhaltaí na nGiúiréithe Náisiúnta agus Eorpacha a cheaptar i gcáil phearsanta agus gníomhaíonn siad go neamhspleách agus ar mhaithe le leas an phobail. Ní mór do dhaoine a cheaptar i gcáil phearsanta aon imthosca a d'fhéadfadh coinbhleacht leasa a chruthú a nochtadh trí 'Dearbhú easpa coinbhleachta leasa agus rúndachta' a chur isteach sula ndéanann siad a measúnuithe.

14 Féach Airteagal 143(1) de Rialachán Airgeadais AE [2024/2509](#).

7.1.1. Giúiréithe Náisiúnta

Bunóidh Ard-Stiúrthóireacht um Cheartas agus Tomhaltóirí an Choimisiúin Eorpaigh, trína gconraitheoir, Giúiréithe Náisiúnta, mar aon leis an bhFóram Eorpach um Míchumas, i mBallstáit an AE i ngach cathair iarrthach.

Tá sé de chúram ar bhaill an Ghiúiré Náisiúnta measúnú a dhéanamh ar na hiarratais a chuireann a gcathracha náisiúnta isteach. Déanfaidh gach ball den Ghiúiré Náisiúnta a gcúram go cianda.

Is é aidhm gach Giúiré Náisiúnta cathair amháin ar a laghad agus dhá chathair ar a mhéad (ar a dtugtar iarrthóirí náisiúnta) a roghnú i measc na n-iarratasóirí náisiúnta. Cuirfidh siad na cathracha atá ar an ngearrliosta in iúl do Rúnaíocht ACA. Leagtar amach cúraimí an Ghiúiré Náisiúnta in alt 7.2.1

Bunóidh na Giúiréithe Náisiúnta gearrliosta de chathracha iarratasóra agus déanfaidh an Giúiré Eorpach measúnú orthu.

Tá triúr ball ar a laghad agus cúigear ball ar a mhéad ar na Giúiréithe Náisiúnta a bhfuil réimsí éagsúla taithí acu a bhaineann le hinrochtaineacht:

- 1) Ionadaí amháin ón riarachán náisiúnta atá freagrach as beartas míchumais agus/nó cúrsaí inrochtaineachta,
- 2) Ionadaí amháin ón gComhairle Náisiúnta Míchumais,
- 3) Saineolaí inrochtaineachta neamhspleách amháin,
- 4) Saineolaí amháin don daonra atá ag dul in aois.
- 5) Cathaoirleach amháin (mura bhfuil sé/sí ina bhall de cheann de na ceithre chatagóir thuasluaite),

7.1.2. An Giúiré Eorpach

Déanfaidh Giúiré Eorpach measúnú ar na cathracha náisiúnta atá ar an ngearrliosta a ligtear isteach sa dara céim den chomórtas. Ceapfaidh Ard-Stiúrthóireacht um Cheartas agus na Tomhaltóirí sa Choimisiún Eorpach comhaltaí an Ghiúiré Eorpaigh.

Déanfaidh an Giúiré Eorpach measúnú breise ar na cathracha atá ar an ngearrliosta.

Ainmneoidh an Giúiré Eorpach, de chomhthuisicint, an buaiteoir (an chéad áit), an dara háit agus an tríú háit chomh maith leis na cathracha a mbronnfar Aitheantas Speisialta orthu, más ann dóibh. Beidh a mbreithniú bunaithe ar an tuarascáil mheasúnaithe a gheobhaidh na Giúiréithe Náisiúnta. Leagtar amach cúraimí an Ghiúiré in alt 7.2.2

Beidh seachtar ball ar a laghad agus naonúr ball ar a mhéad ar an ngiúiré Eorpach. Déanfaidh siad ionadaíocht ar an gCoimisiún Eorpach, ar eagraíochtaí a dhéanann ionadaíocht ar dhaoine faoi mhíchumas agus ar an daonra atá ag dul in aois agus ar réimsí saineolais Ghradam don Chathair is Inrochtana, mar seo a leanas:

- 1) Saineolaí ar an timpeallacht thógtha agus spásanna poiblí,
- 2) Saineolaí ar iompar agus bonneagar gaolmhar,
- 3) Saineolaí ar fhaisnéis agus cumarsáid, lena n-áirítear teicneolaíochtaí nua faisnéise agus cumarsáide (TFC),

- 4) Saineolaí ar áiseanna agus seirbhísí poiblí,
- 5) an Forám Eorpach maidir leis an Míchumas,
- 6) Age Platform Europe,
- 7) Cathaoirleach amháin (mura bhfuil sé/sí ina bhall de cheann de na sé chatagóir thuasluaite),
- 8) Ceapfaidh an Coimisiún oifigeach amháin ar a laghad de chuid an Choimisiúin freisin chun bheith ina bhall den Ghiúiré Eorpach.

Tiocfaidh comhaltaí an Ghiúiré Eorpaigh le chéile sa Bhruiséil nó ar líne mí amháin ar a dhéanaí roimh an Searmanas Bronnta don chruinniú comhthola a d'fhéadfadh tarlú ar líne de réir chinneadh an Choimisiúin Eorpaigh.

Ní mór do bhaill an Ghiúiré Eorpaigh leibhéal inniúlachta sa Bhéarla a bheith acu freisin.

7.2. Próiseas Roghnúcháin agus Meastóireachta

Ag an gcéad chéim, déanfaidh Rúnaíocht ACA seiceáil ar na hiarratais a fuarthas maidir leis na ceanglais fhoirmiúla agus dhlíthiúla mar atá leagtha amach in alt 6 thuas. Ní dhéanfar scrúdú breise ar iarratais nach gcomhlíonann na ceanglais seo agus eisifar ón gcomórtas iad.

I gcás na n-iarratas incháilithe sin, bíonn an próiseas meastóireachta agus roghnúcháin ar siúl i ndá chéim:

- 1) An chéad mheasúnú agus **réamhroghnúchán** ar an leibhéal náisiúnta, ag na Giúiréithe Náisiúnta, agus
- 2) An **dara roghnúchán agus roghnúchán dheiridh** ar an leibhéal Eorpach, ag an nGiúiré Eorpach.

Déantar measúnú ar roghnú na gcathracha a mbronnfar teideal Ghradam don Chathair is Inrochtana 2026 orthu ar bhonn sraith chaighdeánach critéar meastóireachta chun comhsheasmhacht, trédhearcacht agus cothromas a chinntiú sa phróiseas. Tá na critéir a úsáidtear agus a meáchan sonraithe i roinn 7.3 thíos.

7.2.1. Réamhroghnúchán

Déanfaidh Giúiréithe Náisiúnta an chéim réamhroghnúcháin. Bunófar na Giúiréithe seo i ngach Ballstát ina mbeidh cathracha tar éis iarratas a dhéanamh ar chomórtas ACA.

Bunaithe ar na critéir dámhachtana a shonraítear i roinn 7.3. thíos, ainmneoidh na Giúiréithe Náisiúnta gearrliosta d'iarratais, comhdhéanta de chathair amháin ar a laghad agus dhá chathair ar a mhéad in aghaidh an Bhallstáit (sainmhínithe mar iarrthóirí náisiúnta), agus cuirfidh an Giúiré Eorpach faoi bhráid an leibhéil Eorpaigh iad, le go ndéanfaidh siad measúnú agus roghnú orthu.

Ní bhreithneofar cathracha iarrthacha nach bhfaigheann 60 pointe ar a laghad nuair a dhéanann an Giúiré Náisiúnta comhfhreagrach measúnú orthu le haghaidh réamhroghnúcháin do leibhéal Eorpach an chomórtais.

Cuirfear cathracha nár cuireadh ar an ngearrliosta ar an eolas faoi thoradh na meastóireachta ar a n-iarratas.

7.2.2. Roghnúchán Deiridh

Déanfaidh an Giúiré Eorpach measúnú ar na cathracha atá ar an ngearrliosta ag na Giúiréithe Náisiúnta bunaithe ar na critéir dhámhachtana atá sonraithe i roinn 7.3 thíos. As na hiarrthóirí náisiúnta réamhroghnúcháin sin, roghnaíonn an Giúiré Eorpach buaiteoir Ghradam don Chathair is Inrochtana agus buaiteoirí an dara agus an tríú duais, a bhronnfar tacaíocht airgeadais orthu, mar atá sonraithe in ailt 4 agus 5 thuas.

Ina theannta sin, féadfaidh an Giúiré Eorpach cinneadh a dhéanamh “Aitheanta(i)s Speisialta” amháin nó roinnt eile a bhronnadh, ag brath ar:

- má tá obair eisceachtúil déanta acu i réimse tábhachtach ar leith den inrochtaineacht. Mar shampla, i gceann amháin (nó níos mó) de phríomhréimsí Ghradam don Chathair is Inrochtana (an timpeallacht thógtha agus an spás poiblí; soghluaisteacht, iompar, agus bonneagar gaolmhar; faisnéis agus cumarsáid, lena n-áirítear TFC; nó áiseanna agus seirbhísí poiblí), nó
- an comhthéacs reatha agus tionscadail/beartais ghaolmhara na gcathracha, nó
- Buaicphointí sonracha eile de na hiarratais (mar shampla, maidir le cathracha cliste, rochtain ar oidhreacht chultúrtha, inrochtaineacht do dhaoine faoi mhíchumas intleachtúil, srl.).
- I gcás chomórtas na bliana seo, beidh inrochtaineacht ar thithíocht ina hábhar machnaimh.

Tá sé beartaithe ag an gCoimisiún Eorpach freisin Aitheantas Speisialta a bhronnadh as ‘Inrochtaineacht ar Thithíocht’ ar chathair a léiríonn an chaoi a gcuireann siad inrochtaineacht i gcúrsaí tithíochta.

Cuirtear measúnú na nGiúiréithe Náisiúnta ar na cathracha atá ar an ngearrliosta faoi bhráid an Ghiúiré Eorpaigh i bhfoirm tuarascála measúnaithe, roimh chruinniú comhthola an Ghiúiré Eorpaigh agus feidhmíonn sé mar dhoiciméad cúlra do phlé deiridh an Ghiúiré Eorpaigh.

Cuirfear gach cathair ar an eolas faoi thoradh na meastóireachta ar a n-iarratas. Cuirtear measúnú na nGiúiréithe Náisiúnta ar na cathracha atá ar an ngearrliosta faoi bhráid an Ghiúiré Choi i bhfoirm tuarascálacha measúnaithe, roimh chruinniú comhthola an Ghiúiré ghinearálta agus feidhmíonn sé mar dhoiciméad cúlra do phlé deiridh an Ghiúiré.

7.2.3. Plé Giúiré Eorpach

Tiocfaidh baill an Ghiúiré Eorpaigh le chéile sa Bhruiséil nó ar líne mí amháin ar a dhéanaí roimh an Searmanas Bronnta¹⁵. Ainmneoidh an Giúiré Eorpach, de chomhthuiscint, an buaiteoir, na cathracha buaiteora sa dara háit agus sa tríú háit, chomh maith leis na cathracha a mbronnfar Grada(i)m Speisialta orthu, más ann dóibh. Beidh ar a bplé a bheith i bhfoirm tuarascála comhthola agus cuirfear san áireamh na tuarascálacha measúnaithe a fhaightear ó na Giúiréithe Náisiúnta. Beidh ar gach ball den Ghiúiré Eorpach an tuarascáil chomhthola seo a shíniú.

7.2.4. Céim Dhámhachtana

Fógrófar buaiteoir (1ú duais) Ghradam don Chathair is Inrochtana san Eoraip 2026, mar aon leis na cathracha buaiteacha 2ú agus 3ú duais agus iad siúd ar bronnadh Grada(i)m Speisialta orthu, más ann dóibh, go hoifigiúil ag Searmanas Bronnta Ghradam don Chathair is Inrochtana, a bheidh ar siúl sa Bhruiséil, an **5 Nollaig 2025**.

¹⁵ Féach an amlíne tascach i roinn 6.4 thuas le do thoil.

7.3. Critéir Dámhachtana

Déanfaidh baill den Ghiúiré Náisiúnta agus Eorpach measúnú ar na cathracha is iarrthóra bunaithe ar na critéir dhámhachtana seo a leanas:

1) Ábharthacht do na cuspóirí

Cuirfidh an t-iarratasóir cur síos ar fáil ar ghníomhartha, beartais agus tionscnaimh – cibé acu atá siad curtha i bhfeidhm cheana féin nó ag céim na planála – sna ceithre phríomhréimse inrochtaineachta:

- a. an timpeallacht thógtha agus spásanna poiblí.
- b. iompar agus bonneagar gaolmhar.
- c. faisnéis agus cumarsáid, lena n-áirítear teicneolaíochtaí faisnéise agus cumarsáide (TFC).
- d. saoráidí agus seirbhísí poiblí.

Caithfidh an t-iarratasóir rathúil cur chuige comhtháite i leith inrochtaineachta a léiriú sna ceithre réimse agus fíis uailmhianach chun dul i ngleic le hinrochtaineacht sa chathair.

2) Úinéireacht, leibhéal an ghealltanais

Ba chóir d'iarratasóirí na struchtúir nó an creat atá bunaithe i riarachán na cathrach chun gníomhartha inrochtaineachta a chur i bhfeidhm a leagan amach. **Ní mór don iarratas a léiriú gur cuid de straitéis nó de chreat beartais chomhtháite iad na gníomhartha atá curtha i bhfeidhm nó atá beartaithe, seachas tionscadail *ad hoc* amháin.** Ní mór an straitéis inrochtaineachta a phríomhshruthú i mbeartais agus i rialacháin na cathrach. Ní mór ráiteas beartais/gealltanais maidir le hinrochtaineacht ag ardleibhéal freagrachta a bheith le feiceáil. Ba cheart faisnéis a sholáthar faoi na hacmhainní cuí (foireann, buiséad, srl.) atá leithdháilte chun na beartais seo a chur i bhfeidhm. Ní mór breithnithe ar chostas inrochtaineachta a chomhcheangal le measúnú ar na buntáistí a bhfuiltear ag súil leo.

3) Iarmhairt

Beidh tionchar dearfach soiléir ag beartais/tionscnaimh na cathrach ar shaol laethúil daoine faoi mhíchumas, agus ar cháilíocht iomlán na beatha sa chathair. Cuirfear samplaí de thionscnaimh atá dírithe ar dhaoine faoi mhíchumas ar dtús ar fáil, agus míneofar an chaoi a mbaineann codanna níos leithne den daonra leas astu, nuair is ábhartha. Cuirfidh na hiarratasóirí sonraí cáilíochtúla agus cainníochtúla san áireamh chun tacú le héilimh ratha agus cuirfidh siad samplaí coinceíteacha ar fáil. Tá sé tábhachtach tionscada(i)l a lua – más ann dóibh – a bhaineann le daoine faoi mhíchumas intleachtúil. Déanfar measúnú ar thionscnaimh agus ar bheartais atá beartaithe ar bhonn a gcomhtháthaithe agus a dtionchair fhéideartha.

4) Cáilíocht agus inbhuanaitheacht torthaí

Míneoidh iarratasóirí cad iad na struchtúir, na meicníochtaí agus na próisis atá curtha i bhfeidhm chun cáilíocht agus inbhuanaitheacht na dtorthaí a baineadh amach a chinntiú. **Sainmhínítear cáilíocht na dtorthaí i dtéarmaí feabhsuithe a rinneadh ar an leibhéal inrochtaineachta agus feabhas a cuireadh ar chomhlíonadh caighdeán agus reachtaíochta.** Éilíonn torthaí inbhuanaithe iarrachtaí leanúnacha, acmhainní slána, agus bunú struchtúir fhónta; tá sásraí meastóireachta agus monatóireachta (le haghaidh seiceáil rialta, fógra a thabhairt faoi fhadhbanna agus iad a dheisiú, déileáil le gearáin, srl.) riachtanach chun rath a mheas.

5) Rannpháirtíocht daoine faoi mhíchumas agus comhpháirtithe ábhartha

Ní mór rannpháirtíocht ghníomhach agus shoiléir daoine faoi mhíchumas, a n-eagraíochtaí ionadaíocha, agus saineolaithe inrochtaineachta a léiriú i bpleanáil, i gcur i bhfeidhm agus i gcothabháil bheartais agus thionscnaimh na cathrach atá dírithe ar inrochtaineacht mhéadaithe. Leagfaidh na hiarratasóirí amach freisin an chaoi a n-ardaíonn siad feasacht maidir le hinrochtaineacht, cibé an scaipeann siad, a mhalartaíonn siad agus a roinneann siad taithí agus dea-chleachtais le cathracha eile ar an leibhéal áitiúil, réigiúnach, náisiúnta agus/nó Eorpach.

Critéar	Uasmhéid Pointí
1. Ábharthacht do na cuspóirí	20
2. Úinéireacht, leibhéal an ghealltanais	20
3. Iarmhairt	20
4. Cáilíocht agus inbhuanaitheacht torthaí	20
5. Rannpháirtíocht daoine faoi mhíchumas agus comhpháirtithe ábhartha	20
Iomlán	100

8. COINNÍOLLACHA EILE

8.1. Socrú Íocaíochta

Fógrófar buaiteoirí an chomórtais ag Searmanas Bronnta Duaiseanna Access City (féach alt 7.2.4). Seolfar litir fógra foirmiúil chuig na cathracha ar bronnadh na duaiseanna orthu i ndiaidh na searmanais. Nuair a bheidh dearbhú faighte ag na cathracha comhfhreagracha, bronnfar an tacaíocht airgeadais trí aistriú bainc tar éis fógra agus ainmniú na gcathracha buacacha ag an Searmanas Bronnta Oifigiúil.

Íocfar an méid i dtráthchuid amháin laistigh de 60 lá ó fhógra oifigiúil na mbuaiteoirí.

8.2. Dliteanas aonair na n-iomaitheoirí

Ní fhéadfar an Coimisiún Eorpach ná Rúnaíocht ACA a chur faoi fhreagracht as aon éileamh a bhaineann leis na gníomhaíochtaí a dhéanann an t-iomaitheoir faoi chuimsiú chomórtas Ghradam don Chathair is Inrochtana. Ní bheidh an Coimisiún Eorpach faoi dhliteanas as aon damáiste a dhéanfaidh nó a bhainfidh d'aon cheann de na hiomaitheoirí, lena n-áirítear aon damáiste a dhéantar do thríú páirtithe mar thoradh ar chur i bhfeidhm na ngníomhaíochtaí a bhaineann leis an gcomórtas nó le linn chur i bhfeidhm na ngníomhaíochtaí sin.

8.3. Cumarsáid, scaipeadh agus infheictheacht maoinithe

Ní mór do bhuaiteoirí duaiseanna an duais agus a torthaí a chur chun cinn, trí fhaisnéis spriocdhírthe a sholáthar do lucht féachana iolrach (lena n-áirítear na meáin agus an pobal) ar bhealach straitéiseach agus éifeachtach.

I gcás gníomhaíochtaí cumarsáide a bhaineann leis an duais (lena n-áirítear agallaimh leis na meáin, ráitis phreasa, cur i láthair, etc., i bhfoirm leictreonach, trí na meáin thraidisiúnta nó shóisialta, etc.), ní mór dóibh tacaíocht an AE a aithint tríd an nGradam don Chathair is Inrochtana, agus bratach na hEorpa agus an ráiteas maoinithe (aistrithe go teangacha áitiúla, i gcás inarb iomchuí) a thaispeáint.

Ní mór faisnéis atá cruinn ó thaobh fíricí de a úsáid in aon ghníomhaíocht chumarsáide nó scaipthe a bhaineann leis an duais.

8.4. Seiceálacha, iniúchtaí agus imscrúduithe

Nuair a bheidh an cinneadh dámhachtana maidir leis an tacaíocht airgeadais socraithe ag oifigeach údarúcháin an Choimisiúin Eorpaigh, glacann na hiomaitheoirí leis go bhféadfaidh an Coimisiún Eorpach, an Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF), Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh (EPPO) agus Cúirt Iniúcháirí na hEorpa (ECA) seiceálacha, iniúchtaí agus imscrúduithe a dhéanamh i ndáil leis an gcomórtas agus an dreasacht airgeadais a fuarthas¹⁶.

8.5. Próiseáil sonraí pearsanta agus cearta úsáide

Tá an Coimisiún Eorpach faoi cheangal ag Rialachán 2018/1725¹⁷ maidir le cosaint daoine aonair i ndáil le próiseáil sonraí pearsanta ag institiúidí agus comhlachtaí an Aontais. Is éard atá san fhaisnéis airgeadais atá ag teastáil ná Foirm Eintitis Dhlíthiúil na Cathrach, atá sínithe go cuí, agus an Fhoirm Aitheantais Airgeadais.

Déanfar sonraí pearsanta atá mar chuid den fhoirm iarratais a cuireadh isteach a phróiseáil i gcomhréir leis na rialacháin atá i bhfeidhm. Féadfaidh iomaitheoirí, ar iarratas i scríbhinn, rochtain a fháil ar a sonraí pearsanta agus aon fhaisnéis atá míchruinn nó neamhiomlán a cheartú (féach alt 11 thíos le haghaidh sonraí teagmhála).

Beidh údarás ag an gCoimisiún Eorpach an fhaisnéis seo a leanas a fhoilsiú nó tagairt a dhéanamh di, in aon fhoirm agus ar aon mheán nó trína mheán:

- Ainm na cathrach buacaí,
- Méid na dreasachta airgeadais a bronnadh,
- Ábhar an ghradaim.

Trí an t-iarratas a chur isteach, glacann na hiarratasóirí uile leis go bhfoilseoidh an Coimisiún Eorpach faisnéis faoi na hiarrthóirí deiridh agus na buaiteoirí.

I gcomhréir le hAirteagal 38 de Rialachán Airgeadais an AE (2024/2509), foilsítear an fhaisnéis faoi dhuaisianna an AE a bronnadh agus faoi na buaiteoirí gach bliain ar shuíomh gréasáin Europa ar mhaithe le trédhearcacht. Is féidir an foilsiú a tharscaoileadh go heisceachtúil (ar iarratas réasúnaithe agus cuí-réasúnaithe), má tá riosca ann go bhféadfadh an nochtadh do chearta agus do shaoirsí faoi Chairt um Chearta Bunúsacha an AE a chur i mbaoil nó dochar a dhéanamh do do leasanna tráchtála.

¹⁶ Maidir le cumhachtaí OLAF, EPPO agus ECA, féach Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 883/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Meán Fómhair 2013 maidir le himscrúduithe arna seoladh ag an Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 1073/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus Rialachán (Euratom) Uimh. 1074/1999 ón gComhairle (IO L 248, 18/09/2013, lch. 1), Rialachán (Euratom, CE) Uimh. 2185/1996 ón gComhairle an 11 Samhain 1996 maidir le seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair arna ndéanamh ag an gCoimisiún chun leasanna airgeadais na gComhphobal Eorpach a chosaint ar chalaois agus ar mhírialtachtaí eile (IO L 292, 15/11/1996, lch. 2), Rialachán (AE) 2017/1939 ón gComhairle an 12 Deireadh Fómhair 2017 lena gcuirtear comhar feabhsaithe chun feidhme maidir le bunú Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ('an EPPO') agus Airteagal 287 den Chonradh ar Fheidhmiú an AE (CFAE) agus Airteagal 263 de Rialachán Airgeadais AE 2024/2509.

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/ALL/?uri=CELEX:32018R1725&qid=1547993085271>

Tá sé de cheart ag an údarás dámhachtana faisnéis neamhíogair a bhaineann leis an duais agus ábhair agus doiciméid a fuarthas ó na buaiteoirí (amhail pictiúir nó ábhar closamhairc, i bhfoirm pháipéir nó leictreonach) a úsáid chun críocha faisnéise, cumarsáide, scaipthe agus poiblíochta.

Is maoin de chuid an Choimisiúin Eorpaigh amháin iad grianghraif agus físeáin a thógann an Coimisiún Eorpach agus iad ag ullmhú don searmanas bronnta nó le linn an tsearmanais bronnta.

8.6. An dlí is infheidhme agus an dlínse inniúil

Maidir le dámhachtain agus íocaíocht na dreasachta airgeadais, tá feidhm ag Dlí an Aontais. An chúirt nó an binse eadrána inniúil chun díospóidí a éisteacht i gCúirt Ghinearálta Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh: An Chúirt Ghinearálta, Rue du Fort Niedergrünwald L-2925 Lucsamburg Teil: (352) 4303-1, Facs: (352) 4303 2100, Ríomhphost: GC.Registry@curia.europa.eu.

9. MODHNÚ NÓ CEALÚ AN CHOMÓRTAS, TARRAINGT SIAR AN GHRADAIM AGUS AISGHNÍOMH SUIMEANNA NEAMHDHLITHE

Féadfaidh an t-údarás dámhachtana an comórtas a mhodhnú nó a chealú nó a chinneadh gan an duais a dhámhachtain gan aon oibleagáid cúiteamh a thabhairt do rannpháirtithe (e.g. gan aon iarratais, ní féidir leis an ngiúiré an buaiteoir a chinneadh, níl an buaiteoir incháilithe nó ní mór é/í a eisiáimh, tá cuspóirí bainte amach cheana féin, srl.). Sa chás seo, cuirfear ar an eolas thú trí ghlaio nuashonraithe.

Féadfaidh an Coimisiún Eorpach an duais a tharraingt siar tar éis a dámhachtana agus na híocaíochtaí go léir a rinneadh a aisghabháil, má fhaigheann sé amach:

- gur úsáideadh faisnéis bhréagach, calaois nó éilliú chun í a fháil
- nach raibh na buaiteoirí incháilithe nó ba cheart iad a eisiáimh nó
- go bhfuil sárú tromchúiseach déanta ag na buaiteoirí ar a n-oibleagáidí faoi na Rialacha Comórtais seo.

10. FAISNÉIS BHREISE

Éascaíonn Rúnaíocht ACA, atá á reáchtáil ag Ecorys Europe EEIG, an próiseas iarratais agus obair na nGiúiréithe Náisiúnta agus Eorpacha. Cuidíonn Rúnaíocht ACA freisin le gníomhaíochtaí caidreamh poiblí a bhaineann leis an scéim dámhachtainí trí shuíomh gréasáin ACA agus trí bhealaí cumarsáide éagsúla amhail bróisiúir, na meáin shóisialta, gearrthóga scannáin, srl.

11. TEAGMHÁIL

Le haghaidh ceisteanna a bhaineann le Gradam Chathair Rochtana, déan teagmháil le Rúnaíocht ACA ag an seoladh ríomhphoist seo a leanas: secretariat@accesscityaward.eu agus leis an gCoimisiún Eorpach ag: JUST-EDPD-ACA@ec.europa.eu.

12. IARSCRÍBHINNÍ

- I. Foirm iarratais
- II. Nóta Treorach
- III. Dearbhú an Mhéara
- IV. An dearbhú ar onóir
- V. An Fhoirm Eintitis Dhlíthiúil
- VI. An Fhoirm Aitheantais Airgeadais

